

A bűn időcsapdájában

Énekek: 150; 155; 215; 346.

Alapige: 1Mózes 42:18 – 24a.

Bibliaolvasás: 1 Mózes 42.

József bibliai története az irodalmárok szerint az ókor legcsodálatosabb reánk maradt regénye. A próféciákat elemző teológusok szerint József története a bibliai kijelentés legzseniálisabb történetbe szőtt próféciája. E mostani igehirdetés szempontjából a József története a bűn időcsapdáját mutatja be, mint metafizikai valóságot, amely viszont tér-idő kontinuum fizikai világában fejt ki befolyásoló munkáját, mégpedig eseményeket formáló és történelmet alakító hatását.

Ez ókori prófécia és regényszöveg szerint a József ellen kigondolt és megvalósított bűn nem korlátozódik értelmi szerzői és végrehajtó elkövetőinek szíve székhelyére, hanem valamiféle időtorzulást is létrehoz, amihez az emlékezet és a rossz lelkiismeret által hozzá bilincselődik közvetlen környezetükkel együtt minden benne résztvevő bűnös. Ezt neveztem el a bűn időcsapdájának.

József története zseniálisan szemlélteti a Jákob fiainak bűn időcsapdáját. Bemutatja a keletkezését, a struktúráját, a működését, alvó és aktív üzemmódjait, a szenvedéseket, amit okoz, a jellemre gyakorolt hatását és nem utolsósorban láttatja az időcsapdának felszabadító kinyitását és hatályon kívül helyező felfüggesztését. Létezik személyes időcsapda, bizonyos csoportra vonatkozó kollektív és globálisan kollektív időcsapda. Pál apostol arra a következtetésre jutott, hogy Ádám bűnesete nyomán az egész emberiség egy kollektív időcsapdában vergődik. Pál bűn alá rekesztett világról beszél.¹

József történetében egy csoportra, konkrétan a Jákob fiainak időcsapdájával van dolgunk. Minden valami konok szeretetlenséggel, ostoba versengéssel, irigységgel és gyűlölettel kezdődött. Jákob megkülönböztetett szeretettel szeretette József nevű fiát, mely szeretetre Jákob másik tíz fia nem tudott ráhangolódni, semmilyen összhangba nem volt képes kerülni, hanem gyűlöletkritikával megvetette és elutasította. Gyűlöletükből bosszútervezés, abból pedig egyfajta megleckéztető önkényes ítélet végrehajtás, majd végül mindnyájukat foglyul ejtő mély trauma lett.

Józsefet, amikor 17 éves volt² megfogták a bátyjai, levetkőztetve megalázták, félmeztelenül bedobták egy kiszáradt kútba. Leültek lakmározni azokból az otthoni finomságokból, amit József által küldött nekik az apjuk, közben hangosan az apai „Kedvenc” meggyilkolásának forgatókönyv változatainak kacarásztak. Ezt a szörnyű örvényként kavargó jelenetet olvasva olyan érzésünk támad, hogy nem rajtuk múlt József gyalázatos kivégzése, hanem az ő életben maradása annak volt köszönhető, hogy tébolyodottságuk örületében megjelent egy Egyiptomba tartó midianita karaván és abban a pillanatban valahogy nagyobb bulinak látszott rabszolgának eladni kisöccsüket, mint meggyilkolni. Az örület pokol felett táncoló örvényének ezt a tulajdonságát látjuk a *Schindler listája* filmnek abban a jelenetében, amikor

¹ „Mert az Isten mindeneket engedetlenség alá rekesztett, hogy mindeneken könyörüljön.” Róm 11:32; „De az Írás mindent bűn alá rekesztett, hogy az ígéret Jézus Krisztusban való hitből adassék a hívőknek.” Gal 3:22.

² 1Mózes 37: 2.

főhősünk, - Oskar Schindler (Liam Neeson) - megmossa a nyári kánikulában az állomáson várakozó rabszállító vagonokat a tűzoltó fecskendővel, hogy a haláltáborra ítélt zsidók ne halljanak szomjan, amit a halálosztag katonái minden emberségükből kivetkőzve röhögnek.

A tíz testvér végül eladta Józsefet húsz ezüstért és a pokol felett örvénylő időcsapda ezennel megnyílt és magába szippantva őket foglyul ejtette. Eme időcsapdán belül két egymástól elkülönített hely volt, mely közül az egyikre a testvérek kerültek, a másikra József. Ennek a két helynek külön-külön megvolt a kisugárzási területe. A tíz testvér kisugárzási területéhez tartozott a családjuk, az édesapjuk és valamiképpen József. A József időcsapdjának kisugárzási területéhez első sorban az Isten speciális jelenléte, Egyiptom rabszolgatartó világa és a benne történő események tartoztak. Ebben az időcsapdában Józsefet az édesapjához a Jákob oldaláról csak a halottnak hitt fia miatti gyásza kötötte, Józsefet viszont csak a remény köthette valamiképpen még az édesapjához és a családjához; a testvérbátyjai viszont mindenhez a saját megbetegedett rossz lelkiismeretükkel kapcsolódtak.

Telik múlik és forog az idő kereke, amikor kb. 20 év³ elteltével az időcsapdában lévők útja a gondviselésnek köszönhetően ismét keresztezi egymást, amivel lehetőség nyílik kiszabadulni az időcsapdából és visszazökkenni arra az idősíkra, amelytől a tervezett testvérgyilkosság bűnével elszakadtak.

A bibliai történet szerint ez nem történik meg egyik pillanatról a másikra, hanem kettő és három év közötti időre volt szükség hozzá. Alapigénk erről az utolsó két-három év eseményeiről szól. Ha most összeadjuk azzal az idővel, amit a testvérek úgy szólván elvettek a József életéből, akkor legkevesebb egy húsz éves időcsapdáról beszélünk.

A húsz, vagy huszonegyedik év környékén tehát a József és a testvéreinek útja végre ismét keresztezi egymást, annyi különbséggel, hogy most Józsefnek vannak kiszolgáltatva a bátyjai. A történetben azt látjuk, hogy noha fizikailag minden testvér egy helyen van, időórájuk ugyanazt az egyiptomi nap-állás szerinti időt mutatja, s talán a naptári idejük is ugyanaz, mégis a testvérek Józsefhez képest egy teljesen más tér-idő foglyai. Ők a bűnük okozta trauma által eltorzult időcsapdában vergődnek, melyből külső segítség nélkül nem képesek kiszabadulni. Mindezt a József magatartása, tettei és szavai még inkább megerősítik, úgy is fogalmazhatnánk, hogy József szándékosan tartja vissza a testvéreit a bűneik időcsapdjában. Amikor leborultak előtte a bátyjai, József idegennek tetette magát előttük, noha ő felismerte őket, keményen beszélt velük. Azzal vádolta őket, amivel ők vádolták egykor őt. Kém vagy, - mondták a bátyjai Józsefnek, mert apánknak viszed a rossz híreket rólunk, jó hírt ugyanis nem vihetett.⁴

Az időcsapda torzított valóságai

Az időcsapda egyben torzított valóságcsapda is, mert torzító tükör általi homályos és torz látást ad arról az oldalról, ahol a József bátyjai voltak. A József bátyjai igaz és becsületes embereknek látják magukat, aki egy jó ember fiai mind, akik szeretik atyjukat és egymást, és

³ A 20 évet úgy számoljuk ki, hogy tudjuk, hogy József 17 éves volt, amikor eladták rabszolgának. Tudjuk, hogy 30 éves (1Mózes 41: 46) volt, amikor megfejtett a fáraó álmát, aki nagy méltóságra emelte. Ezt követően eltelt 7 év a hét bő esztendő idejéből és elkezdődik az éhínség. József tehát 37-38 éves lehetett, amikor a testvérei első ízben meglátogatták. Kivonva a 37-ől a 17 évet, amióta nem látták egymást, minimum 20 év lesz a különbség!

⁴ Ezek a Jákob nemzetségének dolgai: József tizenhét esztendő korában az ő bátyjaival együtt juhokat őriz vala, bojtár vala Bilhának és Zilpának az ő atyja feleségeinek fiai mellett, és József rossz híreket hord vala felőlük az ő atyjuknak. 1Móz 37:2.

nem kémek. József erre azt mondta, hogy ebből semmi nem igaz, és ők minden bizonnyal veszélyes kémek. Külső megfigyelőként Józsefnek vagyunk kénytelenek igazat adni, holott ő céltudatosan túloz az állításaiban. A lényeg, hogy torz képük van ezeknek az embereknek a helyzetükről, az állapotukról, önmagukról, a tetteikről. Valahol a lelkük mélyén megszépítették a Józseffel kapcsolatos közös történetet. Nem azt mondták, hogy halálra szántuk és eladtuk rabszolgának, hanem azt mondták, hogy „elveszett.” Úgy elveszett, hogy meg sem próbáltuk megkeresni. Eszükbe sem jut, hogy József még élhet valahol Egyiptomban. A bátyjai szemében József az életképtelen öcskös, aki nem egy túlélő típus, mint amilyenek például ők. Mindez az időcsapda alvó üzemmódjának része.

Háromnapi fogság után felidéződött bennük a kétségbeesett József könyörgő arca, könyörögve kiáltó hangja, az a Józseffel kapcsolatos közös múlt, amit megszépítettek és keményen törekedtek elfelejteni. Kimondták: Bizony a testvérünkért bűnhődünk most, mert láttuk az ő nyomorúságát, amikor könyörgött nekünk, de nem hallgattunk rá. (22. v.) Rúben megspékelte: Az ő vérét keresik most rajtunk. (23. v.) Ez az időcsapda aktív üzemmódja. Tele van a rossz lelkiismeret miatt torzításokkal és félelemmel.

A történet szerint mivel Isten előzőleg kiszabadította Józsefet abból az időcsapdából, amibe a testvérei miatt került, József kívül volt a bátyjai időcsapdján, és a megbocsátásával hatalmában állt azt kinyitni és őket kiszabadítani. Itt jön a megbocsátás kiszabadító hatalma. Történetünkben a megbocsátás az időcsapdából való kivezetés, kiszabadítás művészete, szeretettel és gondviseléssel egybekapcsolva. Tanulságos, ahogyan mindezt József véghezviszi.

A napokban láttam a Youtube- on, hogy egy idős nőgyógyász, hogyan fordította meg a keresztben álló magzatot, és állította fejjel a szülőcsatorna felé.⁵ Nos, valami hasonlót cselekedett József a bátyjaival, kívülről rájuk hatva betelerelte őket az időcsapdjuk kijáratához, hogy kivezesse és kiszabadítsa őket. Erről a külső „ráforgató” beavatkozásról szól a történet 43-45 fejezete.

Fontos! József bátyjai nem tudták, hogy az a kemény egyiptomi ember mindenkinél jobban érti őket, sőt zokogva sír miattuk. Ez a „nem tudták, hogy érti őket” is az időcsapda torzító hatásához tartozik! Az időcsapdjukon belül eltorzítva érzékelik a József megmentésüket megcélzó cselekedeteit. Mindenre gyanakvásuk sötét árnyéka vetül. Ők nem tudják összekapcsolni jelenüket a József jelenével. Az ő jelenükben József elveszett és jóvátehetetlenül vádolja őket. József jelene a nagy szabadítás előkészítése, melynek része az a már megbocsátott vád, amit Isten már jóra, azaz mindnyájuk javára fordított. A megbocsátott vád a következő volt:

„Ti gonoszt gondoltatok én ellenem, (de) Isten azt jóra gondolta (fordítani), hogy cselekedjék úgy, amint ma, hogy sok nép életét megtartsa. Most annakokáért ne féljete: Eltartalak én titeket és a ti gyermekeiteket. És megvigasztalta őket és szívükre beszélt.” 1Mózes 50: 20 – 21.

A két valóság közt, azaz a József és a testvérei valósága közt ég és föld a különbség!

Kiterjesztve mindezt a Krisztus velünk való bánásmódjára, tudomásul kell vennünk, hogy saját és kollektív életünk időcsapdjából egyedül Krisztus tud bennünket kivezetni.

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=Q4Hm11XGvf4>

Valahányszor külsőleg megragad, és rá akar fordítani bennünket a kivezető ajtóhoz, mi ezt időcsapdánkban belül úgy éljük meg, hogy sorsunkat, állapotunkat nem érti senki, még maga az Úr sem. Haragszik ránk, ellenünk fordult, bántani akar (...). A hitetlenség és a rossz lelkiismeret megállapításai ezek. Az Úr pedig, miközben keményen szól, titokban zokogva sír felettünk, sőt látszólagos keménysége mögött könnyeket hullató szíve rejtőzik.

Történetünkben József bátyjai haza érkezve, nem tudtak nem nyíltan és őszintén beszélni egyiptomi útjukról, mindent hajszálpontosan elmondtak édesapjuknak. Ez az őszinteség későbbiekben meghatározta minden cselekedetüket. Esélyt adtak maguknak, hogy József lépésről lépésre vezesse őket. A szükség, az éhínség, a félelem, a múlt kísértete, a zsákba visszakérült pénz, a felcsillanó remény mindez együtt végül elhozza a szabadságot a József története keretein belül.

Krisztus Urunk, akiről hisszük és valljuk, hogy övé minden hatalom mennyen és földön, bennünket akar megszabadítani a bűn, a bűneink, vagy nagy traumáink időcsapdáiból. Bárcsak fölismernénk ebből a történetből a velünk való bánásmódját. Bárcsak őszinte, alázatos és bűnbánattal átvárt áment tudnánk mondani az Ő bennünket megszólító igéjére! Bárcsak megérezted volna, hogy ma megragadott és arcoddal a kiszabadulás ajtója felé fordított téged az Ő szavával. „Én vagyok az AJTÓ,⁶ - mondja Jézus. Bízzál hát meg benne, mert mindenkinél jobban ismer, tudja minden dolgodat; Ő a te üdvözítő, szabadító Istened. Ámen.

⁶ Újra monda azért nékik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek, hogy én vagyok a juhoknak ajtaja. Mindazok, akik előttem jöttek, tolvajok és rablók: de nem hallgattak rájuk a juhok. **Én vagyok az ajtó:** ha valaki én rajtam megy be, megtartatik és bejár és kijár majd, és legelőt talál. A tolvaj nem egyébért jó, hanem hogy lopjon és öljön és pusztítson; én azért jöttem, hogy életük legyen, és bővülködjenek. Ján 10:7 – 10.